

پای صحبت مادرانی که همزمان با ولادت حضرت فاطمه زهرا (س)

به‌عنوان سفیران فرزندآوری و جمعیت در مشهد مورد تقدیر و تجلیل قرار گرفتند

شکوه مادری

فاطمه مرادزاده

ایران

دست گذاشته و پر ضرورت پرداختن به آن تأکید کردند، رنگ نباخت.

در تمام این سال‌ها تعداد افراد خانوارها هر سال بیشتر از سال قبل آب می‌رفت و خانواده‌ها کوچک و کوچک‌تر می‌شدند تا جایی که حتی برخی زوج‌ها زندگی بدون فرزند را برای خود برگزیدند شاید به امید رفاه و راحتی واقعی روشن‌تر. مشاهدات اما چیز دیگری می‌گفت و خبری از آن زندگی آرمانی و رویایی نبود و پیامدهای فرزند کم خودش را آرام‌آرام نشان می‌داد؛ پیامدهایی که اگر فقط بعد کلان و اجتماعی‌اش را ببینیم، هراس‌انگیز خواهد بود و به بحرانی به‌نام پیری می‌رسیم که می‌تواند کشوری با عظمت و بزرگی ایران باستانی و فرهنگ و پیشینه آن را در خود استحاله کرده و به‌سرعت ببلعد و طبق گفته کارشناسان جمعیت تا رسیدن به این تاریکی، چند دهه بیشتر فرصت نمانده است.

ایران اما کشوری اسلامی و شیعی است و مردمانش همواره سیره اهل بیت را الگوی خود برای زندگی قرار داده‌اند؛ سیره‌ای که فرزند زیاد را نعمت و برکت می‌داند و تربیت آنها را تربیت انسانی که هدف آفرینش است؛ سیره‌ای که معتقد است روزی، رسان خداوند متعال است.

به همین مناسبت روز گذشته و همزمان با ولادت دختر پیامبر (ص) توسط مرکز امور بانوان و خانواده آستان قدس رضوی از برخی مادران که چند فرزند دارند قدردانی صورت گرفت. این تجلیل در رویداد ملی شکوه مادری از ۲۵۸ مادر برگزیده انجام شد و فاطمه دژنر، رئیس مرکز امور بانوان و خانواده آستان قدس رضوی در حاشیه این تجلیل گفت: رویداد ملی شکوه مادری، باهدف تکریم و تجلیل از مقام والای مادری و ترویج فرهنگ فرزندآوری طراحی شده است.

بر این اساس مادران زیر ۴۰ سال با سه فرزند و بیشتر که در یکی از فعالیت‌های اجتماعی فرهنگی، علمی، اقتصادی و سیاسی مشارکت فعال دارند، امکان شرکت در این فراخوان ملی را یافتند که در نهایت از جمع شرکت‌کنندگان هر استان، هشت نفر بانوی برگزیده انتخاب شدند و ۱۸ مادر منتخب به‌عنوان سفیران فرزندآوری و جمعیت در مشهد و در چار امام هشتم (ع) مورد تقدیر قرار گرفتند.

هم تربیت می‌کنیم هم تربیت می‌شویم

ملیحه مظفری‌نیا، متولد ۱۳۶۳ و یک بانوی ارaki است که تحصیلات حوزوی‌اش را تا سطح ۲ به پایان رسانده و مدیر مرکز نیکوکاری ریحانه‌الطلوع است؛ مرکزی که هم و غمش رسیدگی به مشکلات دختران بدسرپرست و بی‌سرپرست است. این اما همه هم و غم مظفری‌نیا نیست. او با وجود ۳۶ سال سن، شش فرزند هم دارد؛ شش فرزندی که معتقد است زیاد نیست و هنوز جای بیشتر شدن دارد؛ اگر بحث رزق و روزی باشد، ما طلبه‌ها به شدت معتقدیم و یقین داریم که خدا روزی‌رسان است. در مباحث تربیتی هم نگرانی نداریم، چون به نظر ما پدر و مادر مربی نیستند و مربی واقعی خداوند است و اتفاقا والدین در کنار بچه‌ها تربیت می‌شوند و از سوی خداوند به پدر و مادها کمک می‌شود تا انسانی را تربیت کنند و این یعنی فرزندپروری یک امر دوسویه است؛ هم تربیت می‌کنی و هم تربیت می‌شوی.»

این بانوی ارaki می‌گوید، از همان روزی که همسرش به خواستگاری می‌آید بحث فرزند و تعداد آن هم به میان آمده و با هم برای شش بچه به تفاهم می‌رسند و البته الگوی آنها هم برای فرزندآوری رهبر معظم انقلاب بوده. نشان به آن نشان که اسم فرزند آخرشان را هم بشری می‌گذارند. جمع و جور کردن یک خانواده هشت‌نفره در این روزگار سخت کار آسانی نیست اما مظفری‌نیا می‌گوید «من کلان‌زنگی ساده و یکنواخت و آسان را نمی‌پسندم و دوست دارم خودم را میان گرداب مهلکه بیندارم و حتی مسیری را بپیامیم که عرف نمی‌پسندد اما خودم به این نتیجه رسیدم که مسیر درستی است.»

مظفری‌نیا خودش چهار خواهر و برادر دارد و همه آنها مثل بقیه مردم ایران یا تک‌فرزند هستند یا دو فرزندی و اتفاقا بابت فرزند زیاد به او و همسرش هم کم ایراد نمی‌گیرند اما این زوج طلبه و مبلغ توانسته‌اند نظر خانواده‌های زیادی را تغییر داده و تفکرشان را بابت فرزندآوری طوری تغییر دهند که برخی از آنها حتی برای فرزند سوم و چهارم هم درحال برنامه‌ریزی هستند. او می‌گوید متأسفانه تفکر تک‌فرزندی حتی در روستاهای ما هم رواج یافته؛ «ما برای تبلیغ به روستایی در اطراف ارک رفت بودیم که همه خانواده‌ها هر کدام یک فرزند بیشتر نداشتند و از ما هم سوال می‌کردند که چطور با وجود این تعداد فرزند می‌توانید درس هم بخوانید و بیرون از خانه هم فعالیت داشته باشید؟ اما وقتی زندگی ما را می‌دیدند و از تجربیات و سبک زندگی‌مان برایشان تعریف کردیم، تفکر بسیاری از آنها عوض شد. طوری که سال بعد که به همان روستا رفتیم، هفت الی هشت خانواده دوفرزندی شده بودند. بسیاری از والدین نگران تربیت بچه هستند و فکر می‌کنند اگر بچه زیاد داشته باشند به تربیت آنها نمی‌رسند و بی‌ادب بار می‌آیند اما وقتی با خانواده ما رفت وآمد می‌کنند و بچه‌های ما را می‌بینند، متوجه تربیت خوب و اعتماده نفس آنها می‌شوند و این‌که چطور می‌توانند با هم سن‌وسال‌های خود ارتباط بگیرند یا از حق و حقوق‌شان دفاع کنند. ویژگی‌هایی که بچه‌های خانواده‌های کم جمعیت از آن محروم هستند، زیرا گروه خواهر و برادرهای هم‌سن‌وسال را ندارند که این مفاهیم را در جریان زندگی با آنها تمرین کنند و یاد بگیرند.»

بانوی جوان ارaki فرزند زیاد داشتن و بزرگ کردن آنها را بدون سختی نمی‌داند اما می‌گوید بچه‌ها که بزرگ می‌شوند کم‌کم شیرینی یک خانواده پرجمعیت و صمیمی خودش را نشان می‌دهد و تمام خستگی سال‌های گذشته را از تن پدر و مادر بیرون می‌کند. به‌ویژه آن‌که فرزندان بزرگ‌تر کمک‌حال آنها می‌شوند، طوری که مادر هم بتواند تحصیلش را ادامه دهد و به کار و فعالیت اجتماعی خود در بیرون از خانه هم برسد. از نظر مظفری‌نیا، مخارج زندگی هم اگرچه سنگین است اما می‌توان از پس‌اش برآمد. چراکه بسیاری از خرج و مخارج امروز خانواده‌ها و فرزندان ضرورت ندارد و درواقع این پدر و مادرها هستند که خرج تراشی می‌کنند و دل‌شان می‌خواهد همه امکانات را برای فرزندان خود از همان ابتدا فراهم کنند، حال آن‌که بچه‌ها باید یاد بگیرند برای رسیدن به آنچه می‌خواهند تلاش کنند و چیزی را ساده و بی‌قیمت به دست نیاورند تا قدرش را بدانند و بتوانند در آینده گلیم خود را به درستی از آب بیرون بکشند و سرخورده نشوند.

پلاک‌کوبی شهر یادگیرنده یونسکو در بندرخمیر

آخرین روزهای تابستان امسال دبیرکل کمیسیون ملی یونسکو ایران از پیوستن بندرخمیر به شبکه شهرهای جهانی یادگیرنده یونسکو خبر داد و حالا در بندر خمیر و در جریان برگزاری مراسم روز جهانی تالاب‌ها و روز جهانی آموزش از پلاک شهر یادگیرنده توسط حجت‌ا... ایوبی، دبیرکل کمیسیون

فرزند زیاد، مال و ثروت است

«یازده فرزند زیاد نیست؟! / نه! / نه! / شوخی می‌کنید؟ / نه، شوخی نمی‌کنم، هرچه مال و ثروت بیشتری از دنیا به شما بدهند، شما خوشحال می‌شوید یا ناراحت؟ / مال دنیا که زحمت ندارد، راحتی و رفاه است. / چه کسی گفته مال دنیا فقط رفاه است و رحمت ندارد؟ نگهداری‌اش زحمت و هزینه دارد و ترس از دست دادن آن هم که همیشگی است. حالا اگر کمینگاه‌مان را تغییر دهیم متوجه می‌شویم بچه هم ثروت است، نیاکان ما فرزند را یک نوع ثروت می‌دانستند، ثروتی برای دنیا و آخرت؛ اگر خوب تربیت شوند و اهل صالح باشند، می‌شوند ذخیره آخرت و در دنیا هم که دستگیر میانسانی و پیری والدین هستند، حتی درصورت توانمند بودن برای کشور هم می‌توانند مفید و موثر باشند...»

این شروع گفت‌وگوی‌مان با عفت حداد رباطی بود؛ بانوی ۳۷ ساله‌ای که حاصل ۲۱ سال زندگی مشترکش ۱۱ فرزند بوده و بار اولش نیست که درباره فرزندانش با تعجب از او سوال می‌کنند؛ «هر کسی که به ما می‌رسد می‌گوید مگر ششک اصحاب کوهف هستند و از چند قرن پیش آمده‌اید؟! شبیه مردم این دوره نیستید... اما من از این کنایه‌ها با ناراحت نمی‌شوم چون می‌دانم ما خلاف جریان آب شنا نمی‌کنیم. درواقع ما مسیر عادی زندگی نوع بشر را پیش می‌رویم و اتفاقا ما تعجب می‌کنیم که چرا مردم به دوفرزندی و تک‌فرزندی و حتی تک‌فرزندی روی آورده‌اند، شرایطی که خلاف فطرت آدمی و اصل شکل‌گیری خانواده است! ... خیلی‌ها تلاش کردند عزم و اراده ما را برای بچه‌دار شدن تضعیف کنند، حرف و حدیث هم کم نشدندیم، چه از خانواده و نزدیکان و چه غربیه‌ها، اما گوش ما بدهکار این حرف‌ها نبود و نیست.

ما دامن این رویه‌ای که اکنون درباره فرزندآوری در خانواده‌ها رایج شده، ماحصل تفکر و تبلیغات فراوان چند دهه پیش با شعار «فرزند کمتر زندگی بهتر» است اما همیشه در گفت‌وگویی که با خانم‌ها دارم به آنها می‌گویم پس کجاست آن زندگی بهتری که وعده‌اش داده شد؟ چرا آنهاپای که یک یا دو فرزند دارند، همیشه گلابه‌مندند چه درباره مخارج و تربیت بچه‌ها و چه سلامت مادر؟ ... به نظرم باید گروه‌هایی که از جمعیت و فرزندآوری در ذهن مردم ایجاد شده باز شود؛ گروه‌هایی مثل سختی و زحمت فرزندآوری و تربیت و مخارج سنگین بچه‌ها؛ اینها همه تصورات و گره‌های ذهنی است که در عالم واقع به این شدت وجود ندارد.»

اگر الان مثل ما به زحمت بارداری و زایمان و بزرگ کردن ۱۱ بچه قد و نیم قد یا فاصله سنی دو سال فکر می‌کنید، باید بگویم که خانم رباطی هم معتقد است ترو خشک کردن این خانواده پرجمعیت درکنار تربیت و رسیدگی به امور تحصیلی و... آن

ملی یونسکو و جواد محمودی، شهردار بندرخمیر رونمایی شده است. شهر تالابی بندرخمیر به‌عنوان نخستین شهر ملی تالابی ایران، امسال با کسب عنوان شهر «یادگیرنده یونسکو» در کنار شهرهای بزرگی مثل تهران و اصفهان قرارگرفته است. تالاب «خورخوران» بندرخمیر هرمرگان درواقع یکی از بزرگ‌ترین

هم زمانی که همسر آدم تولد ۶ فرزند کنار مادر نبوده و بیشتر مواقع در خانه حضور ندارد، کار سخت و پرهزینه‌ای است اما به هرحال هرکاری سختی خودش را دارد و انسان هم برای راحتی و بی‌دردی پا به پای دنیا نگذاشته، ضمن این‌که هر سختی وقتی به بار می‌نشیند پراز شهد و شیرینی است.

عفت حداد رباطی اصالتا سبزواری است، اما پس از ازدواج با همسر طلبه‌اش راهی قم می‌شود. تنهایی و غربت در محل جدید سکونت بهانه آمدن اولین فرزند می‌شود و خب دخترکوچولی آنها همبازی می‌خواهد و تماشای رابطه قشنگ دو خواهر، مسیر زندگی آنها را طوری عوض می‌کند که بخواهند زندگی متفاوتی برای خود بسازند و به خانواده‌ای پرجمعیت ببندیشند. سال ۹۱ که سخنان مقام معظم رهبری را بابت نکوشش کم فرزندی می‌شنوند، باوجود ۹ فرزند و خوشحال از رویه‌ای که تاکنون در پیش گرفته بودند، ۲ دختر و پسر دیگر به دنیا می‌آورند که آخرینش دو هفته پس از شهادت حاج قاسم به دنیا می‌آید و نام سردار دل‌ها را روی او می‌گذارند.

رهبری یکبار دیگر هم توی دل آنها بندر ذوق و شوق می‌کارد، آن‌هم سال ۹۴ و هنگامی که با عنوان خانواده پرجمعیت (با بچه‌قد و نیم قد)، به دیدارش می‌روند و خنده و رضایتش را می‌بینند و برای‌شان کلی دعا می‌کنند تا خستگی تمام سال‌های پرزحمت گذشته از تن‌شان بیرون برود و کام‌شان شیرین شود.

رباطی از همین دیدار رهبری به عنوان شیرین‌ترین بخش زندگی‌اش یاد می‌کند، هرچند تماشای بازی و ارتباط خوب و صمیمی خواهرها و برادرها هم جزو شیرینی‌های زندگی پرجمعیت او به شمار می‌رود.

وضع حمل ۱۱ فرزند و بزرگ کردن آنها، آن هم دراین دوره و زمانه غریب‌که وضعیت اقتصادی کمرشکن است و هم تربیت

هیچ سرمایه‌گذاری بهتر از تربیت انسان نیست

به دانشجویانش علم ریاضی توام با تعهد اجتماعی و انسانی می‌آموزد.

او به داشتن فرزندان پنجم و ششم و... هم می‌اندیشد اما فکر می‌کند دیگر توان جسمی‌اش را ندارد و البته شاید حرف‌و حدیث اطرافیان هم در انصراف از تصمیمش بی‌تاثیر نباشد، گرچه حرف‌ها و نگاه‌های سرزنش‌آمیز تأثیری روی افکار و عقایدش ندارد و همچنان معتقد است فرزند زیاد داشتن ثروت و نعمت و برکت و موهبت است.

معمولا یکی از بزرگ‌ترین دغدغه‌های زوج‌ها برای فرزندآوری بحث مخارج بالای آنها آن‌هم در این شرایط اقتصادی است که وقتی از احمدی می‌پرسیم با این مشکل بزرگ چگونه کنار می‌آید، می‌گوید: «ما قانع زندگی می‌کنیم. خانه نداریم ولی مستاجر هم نیستیم و د خانه‌ای که خانواده همسر در اختیارمان گذاشته‌اند زندگی می‌کنیم اما به هرحال ماهی ۷ تا ۶ میلیون تومان خرج لباس و خوراک بچه‌ها می‌شود، با این حال بچه‌ها یاد گرفته‌اند قانع باشند و حتی از لباس‌ها و وسایل یکدیگر با رضعت و برکت استفاده می‌کنند. این همکاری حتی در بحث تحصیل هم وجود دارد و به طور مثال پسر کوچک‌م از خواهر بزرگش همه موارد آموزشی مربوط به سنش را یادگرفته‌اند قدر که به ما گفتند او دیگر نیازی به حضور در کلاس پیش‌دستانی ندارد و این یعنی صرفه‌جویی در هزینه. از سویی مخارج خانه و بچه‌ها کاملاً مدیریت شده و آنها می‌دانند که باید بخشی از پول توجیبی‌شان را پس‌انداز کنند و خوراکی و اسباب‌بازی دلخواهشان را خودشان بخرند و این یعنی این‌که بچه‌ها درکنار حس تعاون و همکاری مدیریت پول را هم یاد می‌گیرند و برای ورود به جامعه آماده می‌شوند؛ شرایطی که در خانواده‌های تک‌فرزند یا کم‌فرزند تجربه نمی‌شود و بچه‌ها از آن محروم مانده و آمادگی ورود به جامعه را پیدا نمی‌کنند.»

و مهم‌ترین تالاب‌های دریایی ایران و خاورمیانه است. این تالاب با بیش از ۱۰۲ هزار هکتار مساحت که سال ۱۹۷۵ (بهمن ۱۳۵۳) به‌عنوان تالاب بین‌المللی در کنوانسیون رامسر ثبت شد و شهرخمیر نیز به دلیل مجاورت با این تالاب بهمن ۹۷ توانست نخستین «شهر ملی تالابی ایران» شود. / جام جم‌دیلی

قید تحصیل در دوره تخصص رازدم

۳۵ ساله است و ۴ فرزند پسر دارد. با این‌که دکتر داروساز و در داروخانه مشغول است و فرزند هم کم ندارد اما می‌گوید اگر امکانش بود و توانایی جسمی داشت فرزند بیشتری می‌آورد.

زهرا حیدری یک خانم دکتر کرمانشاهی است که سال دوم دانشجویی ازدواج می‌کند و سال آخر دانشگاه و هنگام دفاع از پایان‌نامه اولین فرزندش با سزارین به دنیا می‌آید و از آنجا که هم بچه و هم تحصیل هر دو برایش مهم بوده با همان بچه‌های سزارین سرکلاس حاضر می‌شود؛ «من از ابتدا مثل خیلی از خانواده‌ها به یک یا دو فرزند بیشتر فکر نمی‌کردم، چون مصمم بودم تخصص هم بخوانم. اتفاقا دو بچه داشتیم که تخصص داروسازی دانشگاه مشهد قبول شدم و حتی ثبت‌نام هم کردم اما همسر به خاطر موقعیت کاری‌اش نمی‌توانست با من مشهد بیاید و بچه‌ها را هم که نمی‌توانستم با خودم ببرم. پس از کلی سبک و سنگین‌کردن به این نتیجه رسیدم که بچه‌ها در اولویت هستند و از دوره تخصص انصراف دادم؛ البته ادامه‌تحصیل را دوست داشتم اما فکر کردم شاید خدا این‌طور خواسته و نقش مادر بودن را برای من مناسب‌تر دیده تا ادامه تحصیل.»

خانم حیدری قید دوره تخصص را می‌زند اما قید کار و فعالیت اجتماعی را نه؛ برای همین بعد از گذراندن دوره ۲ ساله طرح، در همان کرمانشاه داروخانه می‌زند و همزمان به داشتن فرزند بیشتر هم فکر می‌کند؛ «با این‌که می‌دانستم بچه زیاد محدودیت می‌آورد و ممکن است خیلی از موقعیت‌های اجتماعی را از دست بدهم اما تصمیم گرفتم چند فرزند دیگر هم بیاورم چون به نظرم بچه‌های شیعه خیلی کم است و از طرفی فکر کردم فرزندآوری و تربیت فرزندان خوب و صالح یک‌جور معامله با خداست و خدا این ایثار مادران را جبران می‌کند. ضمن این‌که فکر کردم اگر فرزندان خوبی تربیت‌کنم شاید برایم باقیات و صالحات هم باشند.» داروساز جوان کرمانشاهی خودش در یک خانواده ۸نفره و با ۵خواهر و برادر بزرگ‌شده؛ خانواده چندان مرفهی نبودند اما از زندگی زمان تخرشد چیزی جز شادی و خوشبختی و حال خوب به یاد ندارد؛ حال خوبی که آن را مدیون داشتن چند خواهر و برادر است؛ «پدرم فرهنگی است و یادم می‌آید هرگاه به خانه برمی‌گشت حتما ساعاتی دور هم جمع می‌شدیم و چای می‌خوردیم و بگو‌بخند و صحبت می‌کردیم. من هم تصمیم گرفتم همین جمع را در خانه خودم داشته باشم چون معتقدم داشتن حال خوب به پول و ثروت نیست و خواهر و برادر مثل سرمایه و نعمت است؛ آن‌هم در دنیایی که همه به سمت تنهایی می‌روند. در چنین شرایطی خواهر و برادر یکدیگر را از تنهایی درمی‌آورند و از سویی در کنار یکدیگر یاد می‌گیرند که چگونه با شرایط سخت و نداری و کمبودها کنار بیایند و سازگار باشند.»

خانم حیدری حالا درست پا جای پدرش گذاشته و مثل او هر روز صبح تا ۲بعدازظهر بیرون از خانه و داروخانه کار می‌کند و بقیه روز را کلا در خانه و در خدمت خانواده و ۴ پسرش است.

زندگی با وجود ۴ فرزند و کار بیرون حتما سختی‌های زیادی دارد، آنقدر که حتی شاید فرصت یک چای با آرامش خوردن را از مادر بگیرد اما حیدری می‌گوید به شیرینی‌هایش می‌ارزد و از نظر او شیرینی این زندگی دین شادی و بازی بچه‌ها و سروکله زدن آنها با یکدیگر است؛ شادی‌ای که در گشت‌وگذار و به‌ویژه سفر به اوج خودش می‌رسد؛ «تماشای این تصاویر حال آدم را خوب می‌کند. آدمیزاد همیشه دنبال کسب لذت است اما لذت‌ها عموماً دائمی نیستند، درحالی‌که داشتن یک خانواده خوب یک لذت واقعی و دائمی است که آرامش خاصی برای انسان دارد. اگر بچه‌ها خوب تربیت شوند و به درد مردم و جامعه هم بخورند که نعمت و لذت مضاعفی است.»